

communicate in English, to learn vocabulary. The communicative approach involves a lot of interaction between students in class, pair and group tasks, and many listening tasks. Advantages of this technique are:

- Formation of communication skills
- Informal form of education

Disadvantages:

- less attention is paid to grammar and complex vocabulary.

Despite the undeniable advantage of the communicative method, not all schools and English language courses centers use it. There are many other non-traditional methods developed by philologists or school teacher which are based on already existing techniques or completely unique ones. There are more universal methods that are suitable for most people, and there are those that are aimed at certain categories of people or for learning English for certain purpose. While choosing the language school we should bear in mind that there are more universal methods that are suitable for most people, and there are those that are aimed at certain categories of people and have certain purposes.

REFERENCES

1. Brown, H. D. Teaching by Principles. California: Longman. 2000.
2. Dykes, B. Grammar for Everyone, Practical Tools for Learning and Teaching Grammar. Victorias: ACER Press. 2007.
3. Harmer, J. The Practice of English Language Teaching. Cambridge,
4. UK: Pearson Longman. 2007.
5. Hunt A. Methodology in language teaching. Cambridge University Press, 2002.
6. Surgenor P. Large and Small Group Teaching. UCD Dublin. 2010.

УДК 37.016:81-028.31:61-047.22

Козыб Г.

Полтавський державний медичний університет,

м. Полтава, Україна

МОНОЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

У статті вирішується проблема розвитку монологічного мовлення при вивченні української мови як іноземної у медичному виші на початковому етапі. Автор доводить, що комунікативний принцип є головним у навчанні мови і що навчати треба саме мові, а не правилам про мову. Тому завдання викладача – дати майбутнім лікарям основи української мови, тобто з'ясувати головні правила функціонування мови, яка є чужою для студента. Викладач повинен навчити не тільки мінімальному лексичному запасу та правилам читання та письма, а й основним принципам складання слів у словосполучення, фрази, особливостям зв'язку слів у реченнях.

Ключові слова: комунікативний принцип, фонетико-орфоепічні норми, аудіовізуальні засоби, монолог-опис, монолог-розповідь, монолог-роздум.

The article deals with the problem of the development of monologue speech when studying the Ukrainian language as a foreign language in a medical university at the initial stage. The author proves that the communicative principle is the main one in language teaching and that it is necessary to teach the language, and not the rules about the language. Therefore, the teacher's task is to give future doctors the basics of the Ukrainian language, that is, to find out the main rules of functioning of a language that is foreign to the student. The teacher must teach not only the minimum vocabulary and rules of reading and writing, but also the basic principles of putting words into phrases, phrases, and the features of connecting words in sentences.

Key words: communicative principle, phonetic and orthographic norms, audiovisual means, monologue-description, monologue-story, monologue-

reflection.

В останній час дуже активно розробляється методика української мови як іноземної, яка викладається у вишах для іноземців, проте сам процес навчання потребує нових підходів, пов'язаних із процесами пізнання, осмислення, відчуття, дії.

В основу цієї дисципліни покладено комунікативний принцип, який полягає у засвоєнні студентами не тільки фонетико-орфоепічних та граматичних норм, а й формування поняття про процес мовлення, специфіку спілкування. Як зазначають сучасні методисти, говоріння є один із найбільш продуктивних видів мовленнєвої діяльності [1, с. 22]. Навчати потрібно мови, а не правилам про мову. Тому завдання викладача медичного вишу – навчити майбутніх лікарів іноземній мові, відмінній від рідної, тобто з'ясувати основні правила функціонування мови, яка є чужою для студента. Це означає навчити не тільки мінімальному лексичному запасу та основним правилам читання і письма, а й основним принципам складання слів у словосполучення, фрази, особливостям зв'язку слів у реченнях [4, с. 210-211]. Нам імпонує точка зору уже згаданих авторів про те, що викладач повинен щонайменше користуватись мовою-посередником (англійською мовою). Для цього повинні застосовуватись усі можливі аудіовізуальні засоби, міміка, жести, творчий потенціал [4, с. 212-213].

Як зазначає А.В. Бичок, метою вивчення української мови як іноземної є володіння нею на такому рівні, який дає можливість спілкування у соціальних та професійних сферах діяльності, сприяє розвитку умінь та навичок практичного володіння іноземною мовою, що дає змогу ефективно використовувати його в ситуаціях щоденного та професійного спілкування [1, с. 23].

На 1 курсі ми починаємо з діалогічного мовлення, бо це більш простий спосіб спілкування. У кінці 1 року навчання, а також на 2 вводимо

монологічне спілкування як більш складне і вмотивоване. Як ми уже зазначали, монологічне мовлення – більш складне для засвоєння студентами-іноземцями. Але починати роботу над монологом треба паралельно з діалогом.

А.В. Бичок так характеризує монологічне мовлення. Воно відзначається комунікативною спрямованістю висловлювання, безперервністю, що дає можливість студенту зв'язано та чітко висловлювати свої думки, які є цілеспрямованими, логічними і послідовними. Навчання монологічному мовленню здійснюється в 3 етапи: 1) вироблення мовленнєвих автоматизмів на основі мовлення-висловлювання та умовно-комунікативного мовлення; 2) вираження змісту за допомогою адекватних мовленнєвих засобів, які відповідають цілям комунікації; 3) розвиток умінь ініціативного мовлення; свідомість мовця концентрується на змісті висловлювання. Володіння монологічним мовленням містить наступні вміння: переказування тексту, виконання опису, повідомлення на певну тему, виділення головного, встановлення висновку, переконання у правильності суджень[1, с. 23]. Вчені-методисти називають 3 типи монологів: 1)монолог-опис; 2) монолог-розповідь; 3) монолог-роздум. В основі їхньої класифікації лежать такі логічні категорії як простір, час,причина і наслідок. Людина або описує факти об'єктивної дійсності, або повідомляє, розповідає про них, або розмірковує про них, беручи до уваги, наприклад, причинно-наслідкові.

Звичайно, розпочинати роботу треба з опису. І тут використовується візуальний спосіб. Спочатку це опис того, що зображено на малюнку або на фото. Теми можуть бути різноманітні: « Парк», «На вулиці», «Моя кімната», «У бібліотеці», «У їдальні», «Пори року», «Заклади харчування», «Хобі». Може допомогти у цьому підручник, який містить ще й малюнки.

Монолог-опис є констатуючим типом монологічного висловлювання, в якому стверджується наявність чи відсутність будь-яких

ознак в об'єкті, описується людина, природа, погода, оточуючі предмети, вказується просторове розміщення предметів, перераховуються їхні якості та ознаки. Головне в описі – це вміння послідовно перераховувати предмети, деталі, ознаки. Уміння робити опис живим, давати суб'єктивну оцінку – це більш складна форма роботи, до якої студенти-іноземці прийдуть пізніше, під час вивчення соціологічної тематики.

2) Монолог-розповідь – це більш динамічний тип монологічного висловлювання, в якому розповідається про розвиток подій, пригод, дій чи станів. Монолог-розповідь – менш поширений у роботі зі студентами-іноземцями. Але розпочинати навчання цьому виду монологу треба з самого початку. Ми вже говорили, що перед заняттям студенти розповідають про погоду: яка пора року зараз, яка температура на вулиці сьогодні, вчора, завтра, яке небо, чи є хмари, чи йде (йшов) дощ або сніг. Цю роботу можна поєднувати із вивченням часів дієслова (минулим, теперішнім і майбутнім): *Сьогодні йде дощ. Учора була хороша погода. Завтра буде тепло.*

Під час вивчення теми «Знайомство» студенти опановують розповідь про себе. Пізніше, вивчаючи дієвідмінювання, студенти розповідають, які мови вони знають, як говорять англійською, французькою, арабською, українською та які мови знають їхні друзі. Тема для них дуже цікава. Вони дізнаються про те, що, наприклад, у Полтаві – змішана мова (суржик). На другому курсі навчання при вивченні теми «Географія моєї країни» викладач пропонує розказати, чим відома їхня країна, скориставшись словами з лексичного мінімуму. Можна запропонувати такий план: *1. Мене звати... 2. Я навчаюся на ...факультеті. 3. Я хочу стати ...4. Я приїхав/ла з ...5. За національністю я ...6. Моя країна цікава для туристів...*

3) Монолог-роздум – це найскладніший вид монологу. Від студентів вимагається дати оцінку тому чи іншому явищу, зробити вибір на користь

якогось явища чи події, розмірковувати на тему. У такому разі викладач переходить у царину професійного мовлення. Це може бути роздум на основі тексту, на основі події або факту. У медичному виші можна запропонувати такий текст: *Дієтичне харчування*

*Дієтичне харчування – це лікувальне і профілактичне харчування. Просте дієтичне харчування – це боротьба із зайвою вагою тіла. Воно має багато різновидів: дієти, складені медиками, поради фахівців, секрети зірок. Популярною є дієта, що ґрунтується на теорії доктора Д'Амо, який стверджує: людині необхідно харчуватися за групою крові. Відомою є білкова дієта. Вегетаріанство – загальна назва систем харчування, що виключають з їжі продукти тваринного походження. Але перед початком дієти треба перевірити стан здоров'я та проконсультуватися з лікарем. Можливо, проблеми пов'язані з гормональним фоном чи обміном речовин. **Завдання для студентів:** Розкажіть, як ви ставитесь до дієтичного харчування. Які дієти, на вашу думку, найкращі? У чому різниця між дієтичним і збалансованим харчуванням?*

Такі монологи вчать студентів добирати необхідну лексику та медичну термінологію, користуючись антонімами, синонімами, омонімами, знати правила поєднання слів у словосполучення та речення. Важливим є синтаксичне оформлення монологу: вживання простих та складних речень, емоційне забарвлення, вміння користуватися доказовою базою.

У системі оволодіння монологічним мовленням важлива також позааудиторна робота: прогулянка містом (особливо коли є якесь місцеве свято, наприклад, «Полтавська галушка»), екскурсія в театр, кінотеатр, читання художньої літератури (поезії) до свят, наприклад *Дня української писемності*, відвідування кафе, аналіз реклами у місті. Так, цікаво у групах пройшло свято «День української писемності та мови». Студенти

переглянули презентацію, потім читали вірші українською мовою, співали українські пісні. Така робота несе дуже потужний емоційний заряд і запам'ятається надовго.

Таким чином, можна зробити висновок, що робота над монологічним мовленням повинна починатись уже майже з перших занять з української мови як іноземної. На третьому і четвертому році навчання вона не припиняється, а дещо ускладнюється і переходить у професійне мовлення: розмова лікаря і пацієнта, лікаря і родичів, розмова колег між собою. Важливо пам'ятати, що головне – це не правила написання, відмінювання слів (хоча це теж важливо), викладач повинен вчити усному діалогічному та монологічному мовленню, які є основою професійної комунікації майбутніх лікарів. Особливо це важливо у сучасних умовах, коли на лікарях лежить велика відповідальність за долю народу, коли виклики сучасності змушують лікарів працювати більше і якісніше, коли знижується довіра до медицини, престиж професії лікаря.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бичок А.В. Говоріння як мета і засіб комунікативного навчання іноземної мови в процесі міжмовного іншомовного спілкування майбутніх фахівців економічних та технічних спеціальностей. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія «Педагогіка. Соціальна робота». Вип. 32. Ужгород, 2014. С. 22-24.
2. Козуб Г.М., Лещенко Т.О., Тукова Т.В. Розвиток усного мовлення іноземних студентів на початковому етапі вивчення мови. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Збірник наукових праць. Вип. 38. Серія «Філологічні науки». Ізмаїл, 2018. С. 116-119.
3. Тукова Т.В., Козуб Г.М. Формування діалогічного мовлення студентів-іноземців у медичному виші. Сучасні тренди розвитку

медичної освіти: перспективи і здобутки: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. Полтава: тов. «АСМІ», 2022.с. 345-348.

4. Шутак Л. Б., Собко І.О. Актуальні проблеми викладання української мови як іноземної. Гуманітарна складова вищої освіти: проблеми та перспективи. Статті та тези: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Х., 2011. С. 209-217.

УДК 378.018.43-047.37-057.87

Король Л., Черчата Л.

Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка

м. Полтава, Україна

**ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
КОМПЕТЕНЦІЇ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА НА ЗАНЯТТЯХ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

У статті проаналізовано можливості й перспективи формування компетенцій академічного письма засобами іноземної мови на заняттях з іноземної мови у закладі вищої освіти. Академічне письмо визначено системною компетентністю, яка формується в процесі навчання у закладі вищої освіти та реалізується у створенні ґрунтовних наукових текстів, які розкривають процес та результати самостійних досліджень визначеної тематики. Визначено, що для успішного навчання академічного письма англійською мовою необхідне поєднання змістового, системного, процесуального, жанрового та контекстуального компонентів.

Ключові слова: академічне письмо, компетенція, компетентність, вища освіта, вивчення іноземної мови.

The article analyzes the possibilities and prospects of the formation of